

De waarde van de Empelse Waard

Lisa van den Wildenberg

Onderzoeksvraag

Wat is de functie van de Empelse Waard?

Gebiedsbeschrijving

De Empelse Waard ligt langs de Maas ter hoogte van 's-Hertogenbosch. Het deel dat ten oosten ligt, bestaat uit een voormalige Maasloop. Doordat er eind 19^e eeuw een nieuwe **rivierloop** is gegraven door de Hedelse Waard, is de oude **riviergeul** afgesneden. De Empelse Waard kan dus worden gezien als een soort **hoefijzermeer**, omdat de rivier de kortste route heeft gekozen en daardoor de oude riviergeul heeft afgesneden. Voordat de bochtafsnijding tussen Empel en Hedel plaatsvond, maakte de Empelse Waard nog onderdeel uit van de **uiterwaard** die De Punt heet. De Punt werd gebruikt als **maaiveld** en bestond dus voornamelijk uit grasland. Door **inklinking** is het westelijke deel van de Empelse Waard lager komen te liggen. Desondanks is in het oostelijke gedeelte nog steeds het reliëf van de oude oeverwal te herkennen.

Figuur 1: Overzichtskartaal van de Empelse Waard^[1].

Resultaten

Tot 1997 is de Empelse Waard voor grote delen gebruikt voor intensieve landbouw. Daardoor is van de voormalige grienden nog maar een klein gedeelte over. Daarom beheert Natuurmonumenten de oude Maasgeul nu. Hierdoor is nu ongeveer 25 hectare van de totale 40 hectare uiterwaarden in beheer door Natuurmonumenten. Het stuk natuurgebied van de Empelse Waard wordt namelijk ingezet voor de Maas om een grotere uiterwaard te creëren. Door de bebouwing van de polder van Empel met nieuwe woonwijken heeft dit gebied nu de functie als stedelijk **uitloopgebied** gekregen. In 2015 is gestart bij hoogwater de meander van de Maas mee te laten stromen en zo de openheid van de zandige stroomrug daar te herstellen. Zo krijgt de rivier meer ruimte en ontstaat er meer dynamiek.

Soortgroep	Aantal bijzondere soorten	Aantal bijzondere soorten waarvan op Rode Lijst	Beoordeling ontwikkeling
Flora	12	4	
Broedvogels	10-11	1-2	
Dagvlinders *	12	1	
Libellen *	17	2	
Overige soorten			Bittervoorn, St. Jansvlinder

Figuur 2: Aantal bijzondere soorten en het voorkomen daarvan^[3].

Daarnaast zorgt het gebied ook nog voor ruimte om vee te laten grazen. De Maasloop die bij de Empelse Waard zorgt voor de diversiteit in flora en fauna, zorgt bij De Punt voor erosie. Toch vindt bij De Punt wel een boel begrazing plaats, omdat dit bij de Empelse Waard niet mogelijk is. Dit komt omdat de begroeiing hier relatief ruig is. Maar tegenwoordig wordt op zowel het oostelijk als op westelijk deel van de Waard vleesvee beweide. Naast vee huizen er ook nog andere dieren in de Empelse Waard. Zo broeden er ieder jaar oeverzwaluwen. ^[2] Daarnaast is ook te zien in de tabel van figuur 2 dat er ook een aantal soorten voorkomen op de Empelse Waard die op de Rode Lijst staan. Zo komt ook de bever hier voor.

Figuur 3: Seizoensbeweiding met vleesvee. Sinds 2005 wordt het op deze manier beheerd. ^[3]

Dagelijks wordt er water gewonnen uit de Maas, hiervan drinken 6 miljoen mensen levend in Frankrijk, België en Nederland.

Conclusie

De Empelse Waard heeft in beperkte mate ruimte voor spontane vegetatieontwikkeling. Maar door het maai- en knotbeheer wordt er toch voorkomen dat het landschap verandert in een ooibos. De Waard wordt door Natuurmonumenten beheerd om als uiterwaard gebruikt te kunnen worden. Daarom worden de nieuwe woonwijken ook als stedelijk uitloopgebied gebruikt. Op dit na beschermt Natuurmonumenten natuurlijk ook de verschillen soorten planten en dieren hier voorkomen. En dan met name de flora en fauna die op de Rode Lijst staan.

Referenties

^[1] <http://maasinbeeld.nl/2/wp-content/uploads/eindversie-EmpelseWaard2009.pdf> 22-01-2016

^[2] <https://www.natuurmonumenten.nl/uiterwaarden-bij-den-bosch-0> 31-01-2016

^[3] <http://maasinbeeld.nl/2/wp-content/uploads/eindversie-EmpelseWaard2009.pdf> 22-01-2016